

- 4) Για την περίπτωση στην οποία πρέπει να αναγνωρισθεί δικαστικώς στην προσφεύγουσα αξίωση για χορήγηση περισσότερων δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών, τίθεται το ερώτημα αν το σημείο 3 του διατακτικού της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 28.4.2014 (C 191/14) πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια
- α) ότι ο διατομεακός διορθωτικός συντελεστής στο άρθρο 4 και στο παράρτημα II της απόφασης 2013/448/ΕΕ ως είχε αρχικώς έχει εφαρμογή για τις προ της 1ης Μαρτίου [σελ. 3 του πρωτοτύπου] 2017 καθορισθείσες από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους χορηγήσεις δικαιωμάτων εκπομπών για τα έτη 2013 έως 2020, και
- β) ότι ο διατομεακός διορθωτικός συντελεστής στο άρθρο 4 και στο παράρτημα II της απόφασης 2013/448/ΕΕ ως είχε αρχικώς έχει εφαρμογή για τις μετά την 1η Μαρτίου 2017 δικαστικώς ορισθείσες χορηγήσεις επιπλέον δικαιωμάτων εκπομπών για τα έτη 2013 έως 2017, και
- γ) ότι ο διατομεακός διορθωτικός συντελεστής στο άρθρο 4 και στο παράρτημα II της απόφασης 2013/448/ΕΕ ως είχε αρχικώς έχει εφαρμογή για τις μετά την 1η Μαρτίου 2017 δικαστικώς ορισθείσες χορηγήσεις επιπλέον δικαιωμάτων εκπομπών για τα έτη 2018 έως 2020;

(¹) Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατικών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 10α της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2011) 2772]: ΕΕ L 130, σ. 1.

**Αίτηση προδικαστικής απόφασης την οποία υπέβαλε το Budai Közponi Kerületi Bíróság (Ουγγαρία)
στις 4 Μαΐου 2017 — VE κατά WD**

(Υπόθεση C-232/17)

(2017/C 256/03)

Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική

Αιτούν δικαστήριο

Budai Közponi Kerületi Bíróság

Διάδικοι στην υπόθεση της κύριας δίκης

Ενάγων: VE

Εναγόμενη: WD

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Όσον αφορά την ερμηνεία της δυνατότητας λήψεως γνώσεως του συνόλου των ρητρών στις οποίες γίνεται αναφορά στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ (¹) και των απαιτήσεων σαφήνειας και ενάργειας που θεσπίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, και στο άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι αντίστοιχες συμβατικές ρήτρες δεν έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα στην περίπτωση που ο καταναλωτής μπορεί να λάβει γνώση αποκλειστικά του ποσού ορισμένου βασικού στοιχείου της συμβάσεως δανείου (του αντικειμένου της συμβάσεως, ήτοι, του ποσού δανεισμού, των δόσεων αποπληρωμής και του επιτοκίου δανεισμού) μόνον μετά τη σύναψη της συμβάσεως (όχι λόγω υπάρξεως αντικειμενικής ανάγκης, αλλά δυνάμει σχετικού όρου περιληφθέντος από τον επαγγελματία αντισυμβαλλόμενο στους γενικούς όρους συμβάσεως οι οποίοι δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης διαπραγματεύσεως) μέσω μονομερούς δηλώσεως βουλήσεως (έστω και αν χαρακτηρίζεται ως μέρος της συμβάσεως) του επαγγελματία αντισυμβαλλόμενου που είναι νομικά δεσμευτική για τον καταναλωτή;
- 2) Όσον αφορά την ερμηνεία της δυνατότητας λήψεως γνώσεως του συνόλου των ρητρών στις οποίες γίνεται αναφορά στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και των απαιτήσεων σαφήνειας και ενάργειας που θεσπίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, και στο άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι αντίστοιχες συμβατικές ρήτρες δεν έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα στην περίπτωση που στη σύμβαση δανείου ορίζεται συγκεκριμένο βασικό στοιχείο (το αντικείμενο της συμβάσεως, ήτοι, το ποσό δανεισμού, οι δόσεις αποπληρωμής και το επιτόκιο δανεισμού), χρησιμοποιώντας απλώς την έκφραση «χάριν ενημερώσεως» χωρίς εντούτοις να διευκρινίζεται εάν η πληροφορία που κοινοποιείται για ενημερωτικούς σκοπούς είναι ή όχι νομικά δεσμευτική, και εάν μπορούν να θεμελιωθούν επ' αυτής δικαιώματα και υποχρεώσεις;

3) Όσον αφορά την ερμηνεία της δυνατότητας λήψεως γνώσεως του συνόλου των ρητρών στις οποίες γίνεται αναφορά στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και των απαιτήσεων σαφήνειας και ενάργειας που θεσπίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, και άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι αντίστοιχες συμβατικές ρήτρες δεν έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα στην περίπτωση που η σύμβαση δανείου καθορίζει συγκεκριμένο βασικό στοιχείο της συμβάσεως με τη χρήση εσφαλμένης ορολογίας, κυρίως δε στην περίπτωση συμβάσεως δανείου σε ξένο νόμισμα (στην οποία οι απαιτήσεις που προκύπτουν από τη σύμβαση δανείου καθορίζονται και εκφράζονται σε αλλοδαπό νόμισμα (στο εξής: νόμισμα πιστώσεως) και η υποχρέωση καταβολής των εν λόγω πιστωτικών ποσών πραγματοποιείται στο εθνικό νόμισμα (στο εξής: νόμισμα καταβολής)

(1) χαρακτηρίζεται ως ποσό δανεισμού:

- το ποσό της ταμειακής διευκόλυνσεως, το οποίο εκφράζεται στο νόμισμα πιστώσεως· ή
- το ανώτατο όριο του ποσού δανεισμού, το οποίο εκφράζεται στο νόμισμα πιστώσεως, ή
- η χρηματοδότηση που αιτείται ο καταναλωτής, όπως ορίζεται στο νόμισμα καταβολής, ή
- το όριο αποπληρωμής, όπως ορίζεται στο νόμισμα καταβολής;

(2) μπορεί να έχει τον χαρακτήρα δόσεων αποπληρωμής το ανώτατο προβλεπόμενο όριο των δόσεων αποπληρωμής, το οποίο εκφράζεται στο νόμισμα πιστώσεως και/ή το νόμισμα καταβολής;

4) Όσον αφορά την ερμηνεία της δυνατότητας λήψεως γνώσεως του συνόλου των ρητρών στις οποίες γίνεται αναφορά στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13 και των απαιτήσεων σαφήνειας και ενάργειας που θεσπίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, και στο άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, μπορεί να γίνει δεκτό ότι δεν έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα οι αντίστοιχες συμβατικές ρήτρες στην περίπτωση που σε σύμβαση δανείου σε ξένο νόμισμα (όχι λόγω υπάρξεως αντικειμενικής ανάγκης, αλλά δυνάμει σχετικού όρου περιληφθέντος από τον επαγγελματία αντισυμβαλλόμενο στους γενικούς όρους συμβάσεως οι οποίοι δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης διαπραγματεύσεως), το αντικείμενο της συμβάσεως, ήτοι, το ποσό δανεισμού και οι δόσεις αποπληρωμής:

(1) εκφράζονται στο νόμισμα πιστώσεως και καθορίζονται με συγκεκριμένο ποσό (το οποίο συνίσταται αποκλειστικά σε σειρά ψηφίων μεταξύ του 0 και του 9) και στο νόμισμα καταβολής, στην καλύτερη περίπτωση, μέσω μιας αξιόπιστης μεθόδου υπολογισμού;

(2) εκφράζονται στο νόμισμα καταβολής και καθορίζονται με συγκεκριμένο ποσό και, στο νόμισμα πιστώσεως, στην καλύτερη περίπτωση, μέσω μιας αξιόπιστης μεθόδου υπολογισμού;

(3) εκφράζονται τόσο στο νόμισμα πιστώσεως όσο και στο νόμισμα καταβολής, στην καλύτερη περίπτωση, μέσω μιας αξιόπιστης μεθόδου υπολογισμού;

(4) δεν εκφράζονται με κανέναν τρόπο στο νόμισμα πιστώσεως και εκφράζονται στο νόμισμα καταβολής, στην καλύτερη περίπτωση, μέσω μιας αξιόπιστης μεθόδου υπολογισμού;

(5) δεν εκφράζονται με κανέναν τρόπο στο νόμισμα καταβολής και εκφράζονται στο νόμισμα πιστώσεως στην καλύτερη περίπτωση μέσω μιας αξιόπιστης μεθόδου υπολογισμού;

4.1. Στο πλαίσιο του ερωτήματος 4.(5) ανωτέρω, στην περίπτωση που δεν είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός συγκεκριμένου ποσού ούτε η συμπερίληψή του στη σύμβαση δανείου κατά τον χρόνο της συνάψεώς της, μπορεί να κριθεί ως διασφαλισμένη η δυνατότητα ορθού υπολογισμού του ποσού δανεισμού κατά τον χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως όταν (όχι λόγω υπάρξεως αντικειμενικής ανάγκης, αλλά δυνάμει σχετικού όρου περιληφθέντος από τον επαγγελματία αντισυμβαλλόμενο στους γενικούς όρους συμβάσεως οι οποίοι δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης διαπραγματεύσεως)

(1) η σύμβαση δανείου δεν περιέχει συγκεκριμένο ποσό δανεισμού σε κανένα νόμισμα,

(2) η σύμβαση δανείου περιέχει τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση που αιτείται ο καταναλωτής ή το συγκεκριμένο όριο αποδεσμεύσεως, όπως εκφράζονται στο νόμισμα καταβολής,

(3) η σύμβαση δανείου δεν περιέχει το ποσό δανεισμού το οποίο υπολογίζεται με αξιόπιστη μέθοδο στο νόμισμα καταβολής, καθώς και

- (4) όσον αφορά τον αξιόπιστο υπολογισμό του ποσού δανεισμού στο νόμισμα πιστώσεως, το στοιχείο περί υπολογισμού που υποδεικνύεται στη σύμβαση δανείου δεν είναι ορισμένο, αλλά πρόκειται απλώς για ανώτατο όριο (η συγκεκριμένη χρηματοδότηση την οποία αιτείται ο καταναλωτής ή το συγκεκριμένο όριο αποδεσμεύσεως, όπως εκφράζονται στο νόμισμα καταβολής);

4.2.

- 4.2.1. Στην περίπτωση που δεν απαιτείται ο προσδιορισμός συγκεκριμένων ποσών και η συμπερίληψή τους στη σύμβαση δανείου κατά τον χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως, όσον αφορά τον αξιόπιστο υπολογισμό:

(1) απαιτείται εκ του νόμου να προσδιορίζεται στη σύμβαση δανείου το ποσό του αντικειμένου της συμβάσεως, ήτοι, το ποσό δανεισμού και οι δόσεις αποπληρωμής –στην περίπτωση των προϊόντων κυμαινόμενου επιτοκίου, των δόσεων αποπληρωμής που αντιστοιχούν στην πρώτη περίοδο επιτοκίου–, μέσω μιας μεθόδου που καθιστά δυνατό τον αξιόπιστο υπολογισμό και κατά τον χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως, ή

(2) αρκεί, κατά τον χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως, να περιέχει η σύμβαση δανείου αντικειμενικά προσδιορίσιμες παραμέτρους οι οποίες να καθιστούν δυνατό τον υπολογισμό των εν λόγω στοιχείων (του αντικειμένου της συμβάσεως και των δόσεων αποπληρωμής) σε μελλοντικό χρονικό σημείο (ήτοι, στη δανειακή σύμβαση –κατά τον χρόνο της συνάψεώς της– καθορίζονται μόνον οι παράμετροι που θα καταστήσουν δυνατό τον αξιόπιστο υπολογισμό τους στο μέλλον);

- 4.2.2 Στην περίπτωση που αρκεί απλώς η δυνατότητα υπολογισμού του ποσού του αντικειμένου της συμβάσεως, ήτοι, του ποσού του δανεισμού και των δόσεων αποπληρωμής –στην περίπτωση των προϊόντων μεταβλητού επιτοκίου, των δόσεων αποπληρωμής που αντιστοιχούν στην πρώτη περίοδο επιτοκίου– στο νόμισμα πιστώσεως σε μελλοντικό χρονικό σημείο, είναι απαραίτητο στο εν λόγω μελλοντικό χρονικό σημείο (το οποίο θα συμπέσει λογικά με το χρονικό σημείο προσδιορισμού του ποσού των συμβατικών πιστώσεων στο νόμισμα πιστώσεως) να καθορίζεται με αντικειμενικό τρόπο στη σύμβαση δανείου κατά τον χρόνο της συνάψεώς της, ή, αντίθετα, δύναται ο προσδιορισμός του εν λόγω χρονικού σημείου, να εμπίπτει στην αποκλειστική διακριτική ευχέρεια του επαγγελματία αντισυμβαλλόμενου;

- 4.3 Στην περίπτωση προϊόντων περιοδικά κυμαινόμενου επιτοκίου, μπορεί να θεωρηθεί επαρκές και ως εκ τούτου μη καταχρηστικό το γεγονός ότι, όσον αφορά τις δόσεις αποπληρωμής, θεσπίζονται (και συμπεριλαμβάνονται στη σύμβαση δανείου κατά τον χρόνο της συνάψεώς της) τα συγκεκριμένα ποσά και/ή η αξιόπιστη μέθοδος υπολογισμού στο νόμισμα πιστώσεως και/ή στο νόμισμα καταβολής για την πρώτη περίοδο επιτοκίου κατά τη διάρκεια της συμβάσεως, ή, αντίθετα, απαιτείται εκ του νόμου η θέσπιση (και η συμπερίληψη στη σύμβαση δανείου κατά τον χρόνο της συνάψεως της) της μεθόδου αξιόπιστου υπολογισμού στο νόμισμα πιστώσεως και/ή στο νόμισμα καταβολής για το σύνολο των περιόδων επιτοκίου κατά τη διάρκεια της συμβάσεως;

- 4.4. Δύναται ο αξιόπιστος υπολογισμός να διασφαλισθεί με μη καταχρηστικό τρόπο μόνο μέσω της εφαρμογής του αντίστοιχου μαθηματικού τύπου, ή, αντίθετα, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση άλλης μεθόδου;

- 4.4.1. Στην περίπτωση που δεν είναι απαραίτητη η διασφάλιση του αξιόπιστου υπολογισμού μέσω της εφαρμογής του αντίστοιχου μαθηματικού τύπου, είναι δυνατή η επαρκώς ακριβής λεκτική περιγραφή του;

- 4.4.2. Στην περίπτωση που δεν είναι απαραίτητη η διασφάλιση του αξιόπιστου υπολογισμού μέσω της εφαρμογής του αντίστοιχου μαθηματικού τύπου, είναι δυνατή η αναφορά σε τεχνικούς όρους (για παράδειγμα, πρόσδοδος ή γραμμική απόσβεση), χωρίς την προσθήκη περαιτέρω επεξηγήσεως;

(¹) Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρητρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29)